

Nézzetek Jézusra!

Lekció: Zsolt. 19.
Textus: Zsid. 1.1-3

2012. szept. 9.
Gazdagrét

Isten utolsó szava

Nem tudom, kiben mi játszódik le, amikor ezeket a sorokat hallja. A felolvasott szakasz korabeli hallgatóit mélyen megragadták ezek a szavak. Benne volt a gondolkodásmódjuk, a múltjuk, a jelenük, a jövőjük, és mindez Jézussal összefüggésben. Akit megismertek, szerettek, és akitől elsodródóban vannak. Az Újszövetség egyik legfennköltebb stílusában ragadta meg őket a Zsidókhöz írt levél bevezetése. Egy retorikai remekmű. Annak az írásnak a kezdete, a nyitánya, amely *"bizonyíthatóan a legnagyobb keresztyén prédikáció, amit bármikor leírtak"* (In: Whitherington III: Letters and Homilies for Jewish Christians, 20.). Mert a Zsidókhöz írt levél nem levél, hanem igehirdetés, még hozzá "intő szó", buzdító, bátorító üzenet (13.22). Minden igaz rá, ami egy jó igehirdetésre: az Ige kifejtése (Ószövetségi szakaszok), alkalmazása konkrét helyzetre, pásztori törődés és szeretet a háttérben (ismeri azokat, akikhez szól), szóbeli-retorikai elemek (ismétlés, alliteráció stb.). A szerző a bevezetőben ezért tudja magához bilincselni a hallgatóság figyelmét. Ugyanakkor, ha minket azonnal nem ragadtak meg ezek a sorok, azért van, mert a mi világunk, a mi nyelvezetünk, a mi helyzetünk, a mi gondolkodási struktúráink egészen mások. Az lesz a feladatunk, sőt, a lehetőségünk, hogy belépünk ebbe a világba, és ott időzve mi magunk legyünk részesei a csodának: Isten szólt!

A bevezető szakasz üzenete: Isten szólt, és Jézus az ő utolsó szava. És? - szól vissza a mai hallgató. Nem olyan ez, mint a sokat emlegetett graffiti? Jézus a válasz! - Majd valaki alá írja: De mi a kérdés? Nem olyan ez, mint amikor hittanórán elhangzik, hogy "mikor találkozunk legközelebb", kórusban zúg az egyetlen helyes hittanórás válasz: Jézus! A konkrét helyzet ismerete nélkül üres ez a kijelentés. Vagy ha nem üres, akkor alapja lehet egy steril, száraz teológiai fejtegetésnek. De a mi igehirdetők nem untatja hallgatóságát: Isten szólt! Nézzük hát, hogy 1. Mi ennek a jelentősége? Miért számít, hogy Isten szólt? 2. Hogyan szólt Isten? 3. Hogyan változtathatja ez meg a mai hallgatót?

I. Miért fontos, hogy Isten szólt? (Kontextus)

Ami igazán fontos, ami igazán számít, ami igazán életbevágó, az nem valami általános, nagy és szép igazság. A nagy és általános igazságokban lehet gyönyörködni, vagy lehet azokat unni, de ritkán mozgószíttanak, ritkán hoznak tűzbe és ritkán változtatnak meg. Milyen helyzetben szólítja meg a szerző a hallgatóit? Kiknek és miért mondja, hogy Isten Jézusban szólt?

A hallgatók válságba került keresztyének. Olyanok, akiknek válságba került a hitük és az életük. Évek, talán évtizedek teltek el azóta, hogy hallották Jézus evangéliumát, és követői lettek. Később számottevő üldözésnek, gyalázatnak lettek kitéve. Nyilvánosan megszégyenítették őket, de ők kiállták a küzdelmet. Krisztusban való örömmel viselték el, amikor egyeseket megfosztottak a vagyonuktól, másokat pedig bebörtönöztek. Szolidaritást mutattak azokkal, akikkel mindezek történtek.

(10:32-34) A közelmúltban azonban egyre szorítóbb helyzetbe kerültek, egyre súlyosabbá lett a rájuk nehezedő nyomás. A záró részek (13:7) arra engednek következtetni, hogy egyes vezetőik mártírhalált haltak, valamint ők maguk is ennek közelébe kerültek (12:4). Ezt a helyzetet a Néró császár alatti Rómában találjuk a 60-as évek vége felé. Ebben az időben végezték ki Péter és Pál apostolt, és ekkoriban lett látványossággá a keresztények halála Rómában, a Circus Maximusban. Túl vagyunk már a nagy római tűzvészen (Kr. u. 64), amiért Néró a keresztényeket tette meg bűnbaknak. Fellángolt az üldözés, sokakat keresztre feszítve égettek meg. Ebben a helyzetben, különösen, amikor zsidó keresztény vezetők is - mint Péter és Pál - az életükkel fizettek, nem meglepő, hogy a zsidó gyökerekkel bíró krisztuskövetők egyre jobban elbizonytalanodnak hitükben, és kezdenek elmaradozni a keresztény gyülekezetből (10:25). Érthető, hogy elfáradtak. A megroppanás küszöbén vannak. Megéri-e mindez Krisztusért? Olyan régóta hordozzuk hűségesen... Olyan sokat könyörögtünk békességért és fellélegzésért, megpihenésért... és a felhők nem elvonulnak, hanem egyre jobban besötétedik az ég. Lehet, hogy tévedtünk... Írásmagyarázók feltételezik, hogy a zsinagógába és a judaizmushoz való visszatérést fontolgatják, hiszen a zsidóság ekkor védelmet élvezett, mint elismert vallás. Ez az a háttér, amelynek fényében megértjük, hogy miért épít a szerző mindvégig az Ószövetségre és különösen is a templomi áldozat gyakorlatára, amikor ebben a különleges prédikációban, intő és buzdító szóban bátorítja őket a Krisztusban való megmaradásra.

Hűsbavágó a kérdés: megéri-e ezek után, ezek közepette kitartani amellest, amire feltettük az életünket az elmúlt években? Miért álljunk ellen a nyomásnak, miért kockáztassunk még többet, miért ne húzódjunk vissza a keresztény közösségből és a keresztény hittől? Miért ne térjünk vissza atyáink hitéhez (vagy hitetlenségéhez)?

Mi ezen kérdések jelentősége ma nekünk? Aki Krisztus követője, az tudja jól: mindannyian eljutunk oda, hogy feltesszük a kérdést, megéri-e megmaradni. Érdemes-e tovább harcolni, küzdeni? Most nem megyek bele - lesz még rá lehetőség bőven! - hogy miért és hogyan kerülünk ide. Nyilvánvalóan nem ugyanaz a helyzet, hiszen sem vagyunkkal, sem életünkkel nem fizetünk Krisztus követéséért. De mit kezdhet ezzel (a sorozattal) az, aki nem Krisztus követője? Mit kezdhet a megfáradt, megroppant keresztények bátorításával az, aki még be sem lépett ebbe a valóságba? Sőt, nem inkább elrejtünk kellene előle a gyengeségü(n)ket, hiszen ez nem vonzó? Egyáltalán nem! Mindenki, aki keresi, kutatja azt, hogy mit jelent Krisztust követni, jól teszi, ha figyel. Ha látja a nehézséget, a küzdelmet, az árat... valamint annak szépségét és gyönyörűségét, amit az igehirdető elénk ad: Isten szólt! Lássuk, hogyan!

II. Hogyan szólt Isten? (Krisztológia)

"Miután régen sokszor és sokféleképpen szólt Isten az atyákhoz a próféták által, ezekben a végső időkben a Fiú által szólt hozzánk..." Isten szólt régen és Isten szólt a közelmúltban. Régen az atyákhoz a próféták által, most hozzánk a Fiú által.

Először hangsúlyozzuk (ami a korabeli hallgatók számára nem volt kérdés), hogy Isten az, aki szól. Aki beszél, aki közli magát, aki személyes kapcsolatot feltételez (hiszen a beszéd személyes kapcsolat). Isten nem az, aki egy dogmát küld, hogy hidd; Isten nem az, aki élettelen erkölcsi követelményrendszert ad, hogy teljesítsd; Isten nem

az, aki titkos bölcsességet rejtett el, hogy ha tudod, kutasd ki; Isten nem az, aki rendkívüli élményt vagy tudatállapotot vár, hogy magadat hozzá tornázzad. Isten az, aki szól. Beszél, kijelent, közöl - mint te vagy én a legegyszerűbb mindennapokban.

A szóban élet van. A szó étellel teli. Bizonyos értelemben hordozza azt, aki szól. A szó nem steril. Ma sok a szó, és ezt alig-alig érezzük. De a szó több, mint betűk egymás mellett. A szó több, mint hangok egymásutánja. A szónak tartalma, "teste", élete van. A szó hordoz valamit abból, akiből fakad. Szándékot, indulatot; segítséget, szeretetet, együttérzést - vagy éppen bántást, ármányt, gyűlöletet. A szó épít vagy rombol.

Isten szólt - sokszor és sokféleképpen. Szólt a teremtett világ által (Zsolt 19), a történelemben, a próféták által... kedvesen és szelíden, szeretőn és irgalmasan, mennydörgőn és ítélettel, fájdalommal és haraggal... Isten szólt a próféták által énekekben és dalban, költészetben és bölcsességben, elbeszélésben és siratóénekekben, történetben és példabeszédben; szólt mint anya a gyermekéhez, mint apa a fiához, mint szerelmes hitves a társához, mint király a szolgájához, mint barát baráthoz és testvér testvérhez... Sokszor és sokféleképpen, gazdagon, valóságosan, életformálóan - és ezt mind tudják a hallgatók - ott van kezükben mindennek dokumentuma, az Ószövetség. De most a Fiú által szólt hozzánk. Mi a különbség? Mi ennek a jelentősége?

Hogyan lesz szó a Fiú? Milyen értelemben szó Jézus? Mit hallottak, mit fogadtak be, mit öleltek magukhoz azok, akik hittek benne, és akik most válságban vannak - miatta?

A világ kezdetében kell hogy legyen egy ok, egy szándék, egy gondolat, igazság, bölcsesség, egy szó (ha nem véletlen egybeesés az élet és az univerzum) - el tudod képzelni, hogy ez a szó testesült meg és jött el közénk Jézusban? - *"A Fiú által szólt hozzánk, aki által a világot teremtette"*.

Ha ez így van, és nem véletlen minden, akkor kell lennie egy iránynak, egy értelemnek, egy jelentésnek, egy célnak, ahova és amiért a világ tart. Amire minden mutat, amibe minden befut, amihez minden tartozik. El tudod képzelni, hogy ez megnyilvánult, kijelentetett nekünk Jézusban, aki mindennek célja, vége és birtokosa? - *"A Fiú által szólt hozzánk... akit örökösévé tett mindennek."*

És ha így van, lehet, hogy mindaz, ami van körülöttünk, ahogy fennáll a világ, dobognak a szívek, él és éltet a természet, működnek a rendszerek... az nem olyan, mint egy megírt program automatikus futtatása, hanem valakinek aktív jelenléte és munkája? *"A Fiú által szólt hozzánk... aki hatalmas szavával hordozza a világmindenséget."*

És lehetséges, hogy a szó nem pusztán visszatükröződése (mintegy tükörben) annak a világosságnak, ragyogásnak, ahonnan származik, hanem olyan kisugárzása, aminek ha sugarába állunk, szétoszlik éjsötétünk, hiszen az igaz világosság fényébe lépünk? És lehetséges, hogy ez a szó olyan valóságosan hordozza kibocsátóját, olyan pontosan és direkt módon leköveti azt, aki kiküldte, olyan tökéletesen kiabrázolja, ahogyan egy pecsétgyűrűt annak lenyomata a viaszon, vagy ahogy egy pénzérme őrzi a minta eredeti formáját? *"A Fiú által szólt hozzánk ... Ő Isten dicsőségének a kisugárzása és lényének képmása."* Igen, lehetséges, hogy Krisztusban, az utolsó, teljes és tökéletes isteni szóban ilyen közvetlenül, ilyen félelmetes és felemelő közelségben maga Isten jött hozzánk! Ezt állítja a szöveg.

Azonban még ennél több, megindítóbb, magával ragadóbb, amit mond. Mert a szó, a Fiú, az örökös, aki által minden lett, és aki mindennek célja, ugyanakkor az, aki a legmélyebbre száll le, hogy a legmagasabbra emeltessék, hiszen ő az *"aki miután minket bűneinktől megtisztított a mennyei Felség jobbjára ült."* Lehetséges, hogy Isten abban a Fiúban szólt, aki a kereszten bűnért való áldozat lett - mindenkiért? Isten abban szólt, szólított meg, beszélt hozzánk végül, aki az ő Fiaként olyan főpap, aki egyszerre az áldozat is? Lehet, hogy az isteni megtestesült szó, az élet feláldozza magát, hogy ne kelljen többé tökéletlen állatáldozatokat bemutatni, hogy tisztára mosson és szabadon beléphessünk Isten jelenlétébe? És lehetséges, hogy a meggyalázott, összetört és meghalt Fiút az Atya feltámasztotta, és jobbjára emelte - azaz minden hatalmat neki adott?

Igen, ez Isten utolsó szava. Utolsó, mert teljes, mert végső, mert mindent betöltő.

III. Hogyan változtat ez meg minket? (Exhortatio)

Kezd kifermálódni előttünk az üzenet logikája: Látjátok, mit készültök feladni? Felfogtátok, mit engednétek ki kezetekből - szívetekből? Értitek, mit löktök el magatoktól? Igen, Isten szólt sokszor, sokféleképpen az atyáitokhoz, de mindez elhalványul amellett, ahogyan Fiában, Jézusban szólt hozzátok, jött közétek, közölte önmagát veletek. - Így adja meg az igehirdetés alapmotívumát szerzőnk.

Ez nekünk ma a következőt jelenti: Ha Jézus Isten utolsó (mert teljes) szava, akkor a kevesebb nem elég - több meg nincs ennél. Mindkét oldal rendkívül fontos. Miért?

Számos formája van annak, amikor valaki nem jut el Jézusig, amikor megelégszik a kevesebbel. Többen vannak, akiknek elég, hogy Istennel valamilyen módon találkoztak. Megérintett valami Istentől, átéltél valami különlegeset, megsejtettél valami eddig nem ismertél. Esetleg ezzel együtt elkezdted gyülekezeti közösségbe járni, és mindez lelkesít, felemel, erőt ad. Sokszor sokféleképpen - vagy csak egyszer egyféleképpen - de megtapasztaltad Istent. De nem "hallottad", nem fogadtad be, nem ölelted még magadhoz Isten utolsó, teljes, tökéletes kijelentését, a Fiút, Jézust. Talán tudod, hogy valami még hiányzik, talán érzed, hogy Jézust, a főpapot nem ismered, talán nem. Ma a Szentlélek irányt mutat: meg kell ismerned Jézust, a Fiút. Vannak, akik tudatosan tartják magukat ettől távol. Számukra Isten, Lélek, Szellem, Energia, Kozmikus tudat, Erő - ez mind elfogadható. De úgy érzik, Jézus túl konkrét, túl specifikus. Túlzottan helyhez, korhoz, sőt, - ami még nehezebb nekik! - valláshoz kötött. Ezzel kizár másokat, más lehetőségeket. Úgy gondolod, hogy a többet választod, ha Jézust, a konkrétat, a személyest, az egyedit nem választod. De ha belegondolsz, a személyes szó mindig konkrét és specifikus. A személyesen nekünk intézett szó mindig több, gazdagabb, mint az általános (azaz a hirdetés, a reklám, a kör-email...). Miközben tehát úgy látod, a többet választod, valójában lehet, hogy a legtöbbitől, a leggazdagabbtól fosztod meg magad... Kálvin János mondja: *"Akkor kezdjük jogosan élvezni Isten javait, amikor Krisztus az általános örökös az Ő társaságába fogad minket. Mert azért örökös Ő, hogy minket javaival meggazdagítson. ... Őnélküle minden jónak híjával vagyunk"* (Kálvin János: A zsidókhoz írt levél magyarázata, 17.)

Ha vannak, akik nem érkeznek el Jézusig, mint Isten utolsó szaváig, olyanok is vannak, akik túllépnének rajta, mintha ő Isten részleges szava lenne csak. Amikor úgy érzed, úgy gondolod, már nem elég Jézus. Kell valami új, valami több, valami más. Mert megfáradtál, csalódtál, nem azt kaptad, amit szerettél volna. Érzelmileg, lelkileg, élményekben akarsz többet. Vagy intellektuálisan akarsz többet, mert - itt derül rá fény - ő számodra egy intellektuális kaland volt, de már kiismerted a pályát. Fontosabb, hogy mindig valami újban végy részt, mintsem, hogy az igazságban légy részes. Ebben a helyzetben úgy gondolsz erre, hogy visszalépsz tőle vagy túllépsz rajta. Így is, úgy is magad mögött hagyod őt. Magad mögött hagyod Isten utolsó szavát, a teljességet, az örökösét és örökséget, a kezdetet és a véget, a mindent fenntartót, az életét érted magát feláldozót, azt, aki fenséges jobbán ül.

Aki kevesebbel beéri, mint Isten utolsó és teljes szava a Fiúban, Jézusban, az nem éri el a csodát. Aki többet akar, mint ez a rendkívüli isteni szó, maga mögött hagyja a megkóstolt csodát. Mi azonban könyörögjünk a 16. századi énekkel: *"És ne ismerjünk többet a Krisztusnál, ne szerethessünk egyebet Jézusnál; Maradhassunk meg a te szent Fiaddal, Krisztus Urunkkal."* (RÉ. 225.6) ÁMEN!